

KAREL BONAVENTURA BUQUOY

a jeho doba

KAREL BONAVENTURA BUQUOY

a jeho doba

doc. PhDr. Tomáš Čermušák, Ph.D.

(Historický ústav AV ČR/ Masarykova univerzita Brno)

Papežské vojsko v českých zemích v roce 1621 v kontextu mezinárodní diplomacie

Smyslem papežského vojska, které bylo v roce 1621 zformováno na Moravě, byla přímá vojenská podpora habsburského vojska bojujícího proti Gabrielu Bethlenovi. Šlo o tradiční formu pomoci římsko-německému císaři ze strany papeže, který v této době využíval spíše mocenského vlivu své diplomacie. Vznik i působení regimentu se ovšem neobešly bez komplikací, které jeho reálnou využitelnost výrazně omezily.

doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D.

(Žápadočeská univerzita Plzeň)

České země za třicetileté války

Obecnou povědomostí u nás je, že třicetiletá válka začala v Praze třetí pražskou defenestrací roku 1618 a skončila v podstatě tamtéž na přelomu října a listopadu 1648 při jejím obléhání Švédy, které se protáhlo dokonce až za vestfálský mír. Rovněž české stavovské povstání je díky Antonínu Gindelymu, Josefu Janáčkovi či Josefu Petráňovi relativně dobře známo. Období třicátých a čtyřicátých let 17. století naopak proti tomu zůstává přes nesporný význam v poslední době stále protkáno řadou otázkami. Rozhodně nešlo jen o dobu zavraždění Valdštejna či krvavé bitvy v Jankově, témat, který vyžadují hlubší výzkum, je tu mnohem více. Anotovaný přehledový příspěvek pochopitelně nemá ambice je námětově vyčerpat. Autor v něm přinese nástin událostí tehdejších let a především se pokusí zamyslet nad problematikou, které se dosud nedostalo pozornosti, a to jak na poli vojenských, tak sociokulturních dějů.

Margarete Longueval von Buquoy

Kurzer Überblick über das familiäre Umfeld und das soziale Netzwerk des Grafen Charles Bonaventure de Buquoy

Das familiäre Umfeld des Grafen Charles Bonaventure de Buquoy und das der Familie seiner Frau wird auf verschiedene Aspekte hin beleuchtet: auf Herkunft, Besitz, Stellung bei Hofe und Funktionen in Verwaltung, Diplomatie und Militär. Soweit möglich, wird auch der Bekanntenkreis unter die Lupe genommen. Dabei zeigt sich, dass zu einem Gesamtbild noch viele Puzzlesteine fehlen und es noch Desiderata für die Forschung gäbe, insbesondere zu Buquoy's Netzwerken an den Höfen in Madrid, Brüssel und Wien. Hier können nur schlaglichtartig zufällige Ausschnitte des Beziehungsgeflechts beleuchtet werden. Buquoy's Beziehungen innerhalb der militärischen Kreise werden in dieser knappen Skizze überhaupt nicht berücksichtigt. Die dargestellten Netzwerke bilden allerdings nur die formellen Beziehungen ab. Wem Buquoy freundschaftlich verbunden war, wen er persönlich schätzte, auf wen er sich verließ bzw. wen er selbst unterstützte, bleibt weitgehend eine offene Frage.

Mgr. Tomáš Sterneck, Ph.D.

(Historický ústav AV ČR)

Karel Bonaventura Buquoy a České Budějovice

V listopadu 1618 se do předního jihočeského královského města stáhla po ústupu z lomnického bojiště armáda císařského vrchního velitele Karla Bonaventury de Longueval hraběte Buquoye. Až do podzimu následujícího roku představovaly České Budějovice Buquoyovu hlavní válečnou základnu, z níž se nicméně průběžně vzdaloval při plnění nejrůznějších vojenských a diplomatických úkolů. Příspěvek se zabývá vztahy mezi vrchním habsburským komandantem a jeho vojáků na jedné straně a českobudějovickými měšťany na straně druhé. Císařská armáda sice zásadně zvýšila obranyschopnost strategicky důležitého města, o jehož ovládnutí mezi červnem 1618 a červnem 1619 usilovaly jednotky vzbouřených českých stavů, nicméně poměr Buquoyových mužů k místnímu obyvatelstvu nebyl ani zdaleka bezproblémový. Vedle obvyklých konfliktů provázejících soužití velkého množství ozbrojenců s civilisty nastaly pozoruhodné situace, kdy paradoxně právě přítomnost habsburských vojáků mohla usnadnit předání města do rukou rebelů. Samotný Karel Bonaventura Buquoy však opakovaně podpořil českobudějovickou

městskou radu v momentech, kdy čelila zpochybňování své autority nejenom ze strany jiných představitelů armádních struktur, ale také dalších osob nepříslušejících k městské obci.

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. – PhDr. Vítězslav Prchal, Ph.D.

(Univerzita Pardubice)

(Bez) Paměti Jindřicha Michala Hýzrla z Chodů na třicetiletou válku

Český šlechtic Jindřich Michal Hýzrl z Chodů je širší veřejnosti poměrně dobře znám díky svým tzv. Pamětím, ve kterých sám inscenoval vzpomínání na svůj život vojáka, dobrodruha a cestovatele. Hýzrl však zachycuje i řada jiných, doposud nepříliš využívaných pramenů, vykreslujících ho i v trochu jiných kontextech – jako pravého zbožného katolíka věřícího v základy, dlužníka i tvrdého sudice, muže cíleně dbajícího o rozmnožování rodové prestiže a vlastního nemalého sociálního kapitálu i vztahové sítě sahající do nejvyšších pater společnosti, jako loajálního služebníka habsburského domu v armádě i v civilu, abychom vyjmenovali alespoň některé. Na základě studia těchto pramenů představíme některá nová zjištění o životě tohoto muže, přičemž se začítme zejména na období třicetileté války, kdy Hýzrl mj. sloužil v císařském vojsku pod Buquoyovým velením.

Mgr. Anna Nováková

(Univerzita Karlova)

„Kata značí španělské mé jméno, však chci katem zůstat neproměnně nepřítelům vládce“

(Nejen) Životní osudy španělského šlechtice Guillerma Verduga

Španělský šlechtic Guillermo Verdugo přišel se svými vojáky do Čech, aby pomohl potlačit v té době probíhající stavovské povstání, a právě na bojišti Bílé hory bylo jeho jméno prozatím vidět nejvíce. V bitvě si totiž počínal natolik udatně, že se později údajně chvástal, že právě on nasadil českou korunu na hlavu císaře Ferdinanda II. Příspěvek se ale pokusí nahlédnout jeho osobu nejen v kontextu českých dějin, ale i dějin dalších regionů, ve kterých se během svého života nacházel. Bude se zabývat také otázkou, jakým způsobem se utvářel obraz Guillerma Verduga po jeho smrti v krásné literatuře i historiografii.

doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D.

(Univerzita Pardubice)

Martin de Hoeff Huerta – krvavý apoštol anebo oběť černé legendy?

Přestože jméno Martina de Hoeff Huerty není historikům, ba dokonce ani širší neodborné veřejnosti neznámé, o jeho životních osudech toho ve skutečnosti víme jen zoufale málo. V odborné i krásné literatuře je Huerta obvykle vykreslován jako nemilosrdný tyran, cizácký povýšenec a kořistník, který na svých pošumavských statcích trápil jinověrce a mučil své nebohé poddané. Ve skutečnosti je však tento portrét založen výhradně na svědectví pramenů, jež vznikly z per českých nekatolíků a pobělohorských exulantů Pavla Skály ze Zhoře a Jana Amose Komenského, a do velké míry odpovídá stereotypním obrazům, které si o vojáckém španělské armádě a Španělech obecně vytvářeli v době třicetileté války obyvatelé celé římsko-německé říše. Ačkoliv Martin de Hoeff Huerta ke své negativní pověsti bezpochyby přispěl i svými skutky, nelze se ubránit dojmu, že také on částečně doplatil (a dosud doplácí) na úspěch tehdejší proti-španělské propagandy.

25–27/11/2021

Zámek 136, Nové Hradky 373 33

doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D.
Ústav historických věd FF UPa

pavel.marek@upce.cz
+420 466 036 039

www.upce.cz

KAREL BONAVENTURA BUQUOY

a jeho doba

program
konference

MĚSTO NOVÉ HRADKY

UNIVERZITA
PARDUBICE
FAKULTA
FILOZOFICKÁ

Interreg
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Tato aktivita je součástí projektu Buquoyův rok aneb působení šlechty na pomezí Čech a Rakouska (číslo projektu: KPF-01-218) v rámci projektu Fond malých projektů (Program INTERREG V-A Rakousko – Česká republika).

PROGRAM KONFERENCE:

ČTVRTEK 25. 11.

- 17.00–18.40 **I. Slavnostní zahájení**
 17.00–17.20 Vladimír Hokr (Nové Hradky) a Pavel Marek (Univerzita Pardubice)
 17.20–17.45 Margarete Longueval von Buquoy
 17.45–18.00 Pauza na kávu
 18.00–18.40 Olivier Chaline (Sorbonne Université Paris)
Karel Bonaventura Buquoy. Portrét jednoho habsburského generála na začátku sedmnáctého století
 18.40–19.00 Diskuse
 19.10–20.00 Večeře
 20.00 **Zámecké divadlo**
 Živé obrazy z dějin rodu Buquoyů (literárně-hudební večer).
 Na základě historických textových a obrazových materiálů přiblížíme, jakým způsobem si Buquoyové organizovali připomínky dějin svého rodu. Seznámíme se tak prostřednictvím čtených ukázek z jednotlivých deníků členů šlechtické rodiny Buquoyů s jejich osobními příběhy, které doprovází hudba skladatelů osobně či časově spojených s rodem Buquoyů. Účinkuje MUSICA DIVERSA

PÁTEK 26. 11.

- 10.00–12.00 **II. Třicetiletá válka – příčiny a důsledky konfliktu**
 Chair: Jiří Kubeš (Univerzita Pardubice)
 10.00–10.20 Lothar Höbelt (Universität Wien)
Der Ständeaufstand und die internationalen Konjunkturen der Jahre 1618-20, oder: Die Wahl des (un)geeigneten Zeitpunkts
 10.20–10.40 Petr Vorel (Univerzita Pardubice)
Ekonomické souvislosti devalvace měny habsburského soustátí roku 1623
 10.40–10.50 Pauza na kávu
 10.50–11.10 Tomáš Černušák (Historický ústav AV ČR/MU Brno)
Papežské vojsko v českých zemích v roce 1621 v kontextu mezinárodní diplomacie
 11.10–11.30 Jan Kilián (Západočeská univerzita Plzeň)
České země za třicetileté války
 11.30–12.00 Diskuse
 12.00–13.30 Oběd

- 13.30–17.00 **III. Karel Bonaventura Buquoy a jeho soupeřníci**
 Chair: Jan Kilián (Západočeská univerzita Plzeň)
 13.30–13.50 Margarete Longueval von Buquoy
Kurzer Überblick über das Familiäre Umfeld und das soziale Netzwerk des Grafen Charles Bonaventure de Buquoy
 13.50–14.10 Tomáš Sterneck (Historický ústav AV ČR)
Karel Bonaventura Buquoy a České Budějovice
 14.10–14.30 Jiří Kubeš – Vítězslav Prchal (Univerzita Pardubice)
(Bez) Paměti Jindřicha Michala Hýzle z Chodů na třicetiletou válku
 14.30–15.00 Pauza na kávu
 15.00–15.20 Anna Nováková (Univerzita Karlova)
„Kata značí španělské mé jméno, však chci katem zůstat neproměnnou nepřítelům vládců“ (Nejen) životní osudy španělského šlechtice Guillerma Verduga
 15.20–15.40 Pavel Marek (Univerzita Pardubice)
Martin de Hoeff Huerta – krvavý apoštol anebo oběť černé legendy?
 15.40–16.10 Diskuse
 16.10–16.30 Pauza na kávu
 16.30–17.00 Kulatý stůl – závěrečné shrnutí
 18.00 Večeře
 20.00 **Zámecké divadlo**
 šansoNOVÍ reBRElové – KONCERT neJEDNA BÁSEŇ
 řeč tónů – Martin Dobíšek, klavír, akordeon, kytara
 hudba slov – Jan Nepomuk Piskač, vokál

SOBOTA 27. 11.

- 9.00–12.00 **IV. Exkurze**
Státní hrad Nové Hradky, Buquoyovská hrobka, Buquoyovská rezidence, Novohradské muzeum
Doprovodný program je otevřený i pro neúčastníky konference. Rezervace vstupenek (místenek) je možná osobně na Informačním centru Nové Hradky (přizemí radnice) nebo telefonicky na čísle 386 362 195. Vstupenka na doprovodný program je zdarma.

ANOTACE:

Prof. Olivier Chaline

(Sorbonne Université Paris)

Karel Bonaventura Buquoy. Portrét jednoho habsburského generála na začátku sedmnáctého století

Karel Bonaventura de Longueval, hrabě de Buquoy (1571–1621), byl vrchním generálem císařských vojsk během stavovského povstání a jedním z vítězů v bitvě na Bílé hoře. Několik měsíců před bitvou obdržel od Ferdinanda II. statky v jižních Čechách, zejména Nové Hradky. Tento nepředvídaný dar změnil historii jeho rodu, jenž měl kořeny v tehdejší španělské Nizozemí. Kdo byl ale ve skutečnosti tento francouzsky mluvící důstojník sloužící Habsburkům? Načrtnout portrét Karla Bonaventury Buquoye, narozeného v Arrasu, znamená objevit mnoho důležitých otázek evropské historie počátku 17. století.

Prof. Dr. Lothar Höbelt

(Universität Wien)

Der Ständeaufstand und die internationalen Konjunkturen der Jahre 1618-20, oder: Die Wahl des (un-)geeigneten Zeitpunkts

„Innenpolitisch“ hatte die böhmische Bewegungspartei vermutlich sehr wohl den richtigen Zeitpunkt für den Ständeaufstand des Jahres 1618 gewählt – bevor sich das Haus Habsburg vom „Bruderzwist“ erholt und der ungeliebte „Thronfolger“ Ferdinand sich in Wien und in Ungarn so richtig etabliert hatte. Ganz anders sah es mit den internationalen Konjunkturen aus: Denn die beiden großen Rivalen der Habsburger, Frankreich und die Osmanen, fielen gerade in diesen Jahren auf Grund ihrer eigenen „Verwandtschaftskonflikte“ als Verbündete weitgehend aus. Die kleineren Rivalen, Venedig, Savoyen, ja selbst die Generalstaaten der Niederlande beließen es bei milden Gaben. Ihnen ging es nicht um eine große Allianz gegen die Habsburger, sondern um Diversionen, um eine Ablenkungsstrategie. Blieb zu allem Unglück der „Winterkönig“ – nicht zuletzt seinem Engagement verdankte Ferdinand die Hilfe der bayerischen Wittelsbacher, die üblicherweise ebenfalls zu den Rivalen der Habsburger zählten.

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

(Univerzita Pardubice)

Ekonomické souvislosti devalvace měny habsburského soustátí roku 1623

Autor představí širší kontext měnového vývoje Střední Evropy krátce před zahájením třicetileté války, v jehož rámci můžeme identifikovat výrazné inflační tendence už od počátku druhé dekády 17. století. Pozornost zaměří na situaci v habsburském soustátí, a to i v souvislosti s rostoucím zadlužením panovnícké komory. Výrazným předělem v tomto vývoji se stal český zemský sněm roku 1615, který přijal rozsáhlou daňovou a fiskální reformu, která ve svých důsledcích představovala panovnícký bankrot. Jedná se o počátek delšího ekonomického cyklu (1615–1623), jehož průběh akceleroval politický konflikt a porážka stavovského povstání (1620). Nové mocensko-politické poměry umožnily panovníkovi řešit dlouhodobé zadlužení zásadním zásahem do soukromoprávních majetkových vztahů, a to formou rozsáhlých majetkových konfiskací, anulací úvěrových aktiv a cíleným oslabením domácí měny. Až po plném ovládnutí ekonomického systému země a likvidaci politických protivníků bylo možné provést stabilizaci měny formou jednorázové devalvace inflačních platidel roku 1623, která do dějin vstoupila pod názvem „kaláda“.